

РОДАЄ УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 233 (983) • Четвер, 8 грудня 1994 року • Ціна договірна

П'ЯТЬ ДЕРЖАВ ГАРАНТУВАЛИ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Будапешт. 5 грудня. Борис Єльцин, Білл Клінтон, Леонід Кучма, Джон Мейджор підписують Меморандум про надання Україні гарантій безпеки.

Фото спеціального кореспондента Укрінформу Володимира САМОХОЦЬКОГО.

Попрацювали не тільки на себе Нотатки з Будапештської зустрічі

Якщо спробувати охарактеризувати атмосферу, в якій відбувалася Будапештська зустріч НБСЄ на вищому рівні, то коротко можна сказати так: це безперервний процес пошуку компромісів. Зокрема, однією з головних суперечностей, що викристалізувалися в ході саміту, є позиція Президента США Білла Клінтона про розширення НАТО і диаметрально протилежна позиція Президента Російської Федерації Бориса Єльцина щодо цього, а також те, що Росія пропонує ідею про позитивну діяльність власних російських миротворчих сил на території колишнього СРСР. Учасники наради навіть звернули увагу на досить жорстку тональність виступу Президента Російської Федерації Б.Єльцина.

Президент України Леонід Кучма поділяє позиції Росії щодо питання про НАТО, водночас Леонід Данилович зауважує, що жодна держава не може накласти вето на вступ будь-якої іншої держави до цього військового блоку. Він підкреслює: не треба поспішати з розширенням НАТО, щоб Європа знову не була поділена на сфери впливу, слід поважати й зважати на позиції сусідів.

Пошук компромісів притаманний був і процесів підготовки Меморандуму щодо надання гарантій безпеки Україні. Скажімо, протягом ночі напередодні цієї безпрецедентної події тривала напружена робота, ламали списки дипломатів і виявляли свою політичну волю лідери. З боку російської сторони, зокрема, виставлялися умови включити до тексту Меморандуму вимогу, яка б зобов'язувала Україну, її парламент переглянути Закон про приєднання України до ДНІЗ, зняти застереження, з якими Верховна Рада ратифікувала Договір.

І Президент Леонід Кучма, і міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко за-

яняли однозначну позицію: застереження є непорушними. Певною мірою компромісним або навіть заспокоїливим для російської сторони варіантом став, зокрема, запис у преамбулі Меморандуму: «... вітаючи приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї як держави, що не володіє ядерною зброєю, беручи до уваги зобов'язання України ліквідувати всю ядерну зброю, що перебуває на її території...». Залишається лише трактувати слова «не володіє ядерною зброєю» не в розумінні приєднання до ДНІЗ України як неядерної держави, а в розумінні того, що Україна не має змоти використати цю зброю у воєнних цілях. Тим паче, що наша держава зобов'язалася ліквідувати всю ядерну зброю.

Отже, на ранок 5 грудня ситуація щодо наполягання російської сторони була майже з'ясована. До того ж, певною мірою несподівано, але дужечасно, 4 грудня на підтримку України надіслав свої гарантії безпеки нашій державі уряд Китайської Республіки в особі лідера Дзянь Дземіна. Щодо кроку цієї країни і у зв'язку з цим — української дипломатії один з американських урядовців висловився так: «Це було зроблено чудово».

Розв'язка відома: Меморандум підписано. Документ про такі ж самі гарантії підписав і Президент Французької Республіки Франсуа Міттеран.

Меморандуми про запевнення Білорусі і Казахстану у безпеці за змістом такі ж, за словами міністра закордонних справ Росії Андрія Козирєва, що нічим не відрізняються від Меморандуму, підписаного країнами-депозитаріями щодо України. Отже, Україна, можна сказати, попрацювала не тільки на себе.

Світлана ПИСАРЕНКО,
Микола ГОРВАТ.

Олександр Мороз про Меморандум, підписаний на зустрічі глав держав НБСЄ в Будапешті

«Підписаний на зустрічі глав держав НБСЄ в Будапешті Меморандум — великий крок світового співтовариства до стабільності і миру. Документ відкриває шлях до ратифікації Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Про це заявив в екслюзивному інтерв'ю кореспондентом Укрінформу Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Охарактеризувавши Меморандум як позитивне явище, він все ж підкреслив, що залишається при своїй думці: Договір про нерозповсюдження ядерної зброї у нинішньому вигляді є недостатнім. Необхідно створити такий документ, який більше відповідав би нинішній ситуації в світі, чітко визначив відповідальність ядерних держав».

«У деяких західних засобах масової інформації з'явилися матеріали, що трактують рішення нашого парламенту про приєднання України до ДНІЗ як відмову на екзотичний тиск Заходу, — сказав Олександр Мороз. — Це зовсім не так. Рішення промітоване нашою доброю волею. А ось тиск міг би, напевно, ускладнити прийняття такого рішення».

«До справжнього партнерства у новій епосі» —

ухваленням політичної заяви під такою назвою, а також інших документів завершилися зустрічі НБСЄ. Гостра дискусія виникла навколо оцінки ситуації в Боснії. Її представник звинуватив наразі в тому, що вона сприяє підтримці агресора і не заганяє позитивно впаунти на розв'язання конфлікту. Як компроміс, нинішній глава НБСЄ Дюла Хорн запропонував прийняти звернення до країн—учасниць боснійської кризи прийняти тут військові дії. Угорського Прем'єра підтримав Федеральний Канцлер Німеччини Гельмут Коль, інші члени наради.

Ухвалено також Заяву про відзначення 50-річчя завершення другої світової війни, Кодекс норм з приводу військово-політичної безпеки, пріоритети розв'язання регіональних конфліктів та розвитку міждержавного співробітництва. Запропоновано розпочати обговорення моделі забезпечення безпеки в регіоні на наступному столітті.

Вирішено, що з 1 січня 1995 року НБСЄ називатиметься Організацією європейської безпеки та співробітництва. Не менш гострим було обговорення ситуації навколо Нагорного Карабаху. Президент Азербайджану Гейдар Алієв заявив про готовність розглядати статус Нагорного Карабаху виключно як складової частини Азербайджану. Едуард Шеварднадзе у своєму виступі висловив думку про те, що військові конфлікти на території колишнього Союзу не міжконтинентальні, за ними стоять впливові сили, що прагнуть влади та території. Найголовніше щодо карабахського конфлікту те, що НБСЄ ухвалила рішення про наведення міжнародних миротворчих сил НБСЄ в цей регіон.

Консолідуватись для блага народу

«Основне завдання здійснених в Україні соціально-економічних реформ не тільки в досягненні стабільного добробуту народу, а й у досягненні стабільності влади. Будь-які ускладнення у владних структурах неминуемо можуть призвести до нестабільності в економіці». Про це заявив на зустрічі з послом Італії в Україні Вітторіо Сурдо Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Глава парламенту відзначив, що «через деякі засоби масової інформації іде спроба, організувати протистояння гілок влади». «Перед нами стоїть завдання — консолідація влади, спільний пошук шляхів виходу із складного соціально-економічного становища, — підкреслив Олександр Мороз. — Позиція всіх гілок влади має бути взаємною. Я категорично проти конфронтації, тому що вона нікому не на користь».

Олександр Мороз сказав: необхідно діяти взаємно, не забувати наперед об'єктивних процесів, «позитивні зрушення мають відбуватися не стрибками, а поступово, в інтересах всього народу, а не його частини».

Бесіда у Президента

Вчора відбулася бесіда Президента України А. Кучми і Голови Меджаісі Ісламської Ради Ісламської Республіки Іран А. Натег-Нури, який перебуває в Україні з офіційним візитом. Президент розповів гостеві про складні процеси, які відбуваються у нашому суспільстві, шляхи, намічені для подолання кризових явищ в економіці. А. Кучма відзначив необхідність розвитку українсько-іранських відносин в усіх галузях, що призвело б до взаємної вигоди. У свою чергу, Голова Меджаісі Ісламської Ради повідомив про діалог між гілками влади в Ірані, також висловився за конкретне і великомасштабне співробітництво між нашими країнами. Під час бесіди було обговорено ряд питань, які стосуються становища у деяких регіонах світу.

У Центральній виборчій комісії по виборах народних депутатів України

Відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» 27 листопада та 4 грудня 1994 року у 27 виборчих округах — Центральному № 287 (Миколаївська область), Миргородському № 324 (Полтавська область), Винницькому № 433 (Чернівецька область) проведено повторне голосування по виборах народних депутатів України, в Конотопському виборчому окрузі № 346 (Сумська область) вибори замість вибулого народного депутата України.

За повідомленням окружних виборчих комісій зазначених виборчих округів про результати виборів народних депутатів України Центральна виборча комісія інформувала, що у Винницькому виборчому окрузі № 433 обрано народного депутата України, реєстрація якого буде здійснена у строки, встановлені виборчим Законом.

У Центральному виборчому окрузі № 287 вибори визнані такими, що не відбулися, оскільки в них взяло участь менше як 50 відсотків від числа виборців, внесених до списків виборців даного округу. У Миргородському виборчому окрузі № 324 депутата не обрано через те, що жоден з кандидатів не набрав необхідної кількості голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. У Конотопському виборчому окрузі № 346 призначено повторне голосування.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи схвалила і передала на обговорення Верховній Раді України проект Закону про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів, які зв'язані з прийняттям Закону «Про нотаріат». Продовжується опрацювання проекту Закону про постійні комісії Верховної Ради України, про зміни і доповнення до Закону «Про прокуратуру», готується проект Положення про референта-консультанта народного депутата України, а також проект Закону про внесення доповнень і змін до Цивільного процесуального кодексу України, що стосується вдосконалення порядку оскарження в суд рішень, дій або бездіяльності органів та посадових осіб, що ущемляють права і свободи громадян.

Відбулося вчорашнє засідання Комісії Верховної Ради України з питань науки та народної освіти у Харкові. Розглядали організацію професійно-технічної освіти в умовах переходу до ринкової економіки. Члени Комісії ознайомилися з роботою професійно-технічних навчальних закладів, взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції з питань професійної освіти. Відбулася зустріч народних депутатів з головою обласної Ради народних депутатів О.С.Масельським, на якій йшла розмова про проблеми діяльності освітніх, наукових та наукових закладів і установ області.

Члени Комісії відвідали школи і гімназії міста, юридичну академію, військовий університет, фізико-технічний науково-дослідний центр і інститут монокристалів.

Відбулася зустріч з працівниками закладів освіти і ректорами вузів міста. Про роль науки у вихованні дітей йшла розмова з вченими Північно-Східного наукового центру Національної Академії наук.

Зібраний матеріал, висловлені побажання і пропозиції будуть використані Комісією в роботі над законопроектами з питань освіти і наукової діяльності.

Дифтерії — надійний заслін

В Українському центрі здоров'я розпочався семінар, який очолили члени своєю подвижницькою та гуманітарною діяльністю американці Ганна Сохань та Діана Потт. Вони приїхали до Києва з місією ПАС здійснювати програму удосконалення технологій в охороні здоров'я, яку фінансує уряд США. ПАС — благодійна міжнародна позаурядова організація з охорони здоров'я, що надає гуманітарну допомогу Україні. Мета цих навчальних заходів — ознайомити медиків України з новими медичними технологіями, з діагностикою та інфекційними захворюваннями. Діагностика в ботаниці. Діяльність ПАС в Україні передбачає постачання 22 мільйонів доз протидифтерійної вакцини, медичного обладнання, захисного одягу. Понад 5 тисяч інсультно-залежних дітей отримають річну потребу інсульту.

Парламентська хроніка

Ні виборці, ні депутати від цін не у захваті

Ранкове та денне засідання 6 грудня

Святковий день Збройних Сил України ранок у сесійному залі Верховної Ради зустріли вітаннями. Обговорення порядку денного відбувалося в піднесеному настрої, проте не без проблем. Один із камейних спотикань було закладено ще напередодні: на засіданні президії ВР представники шести груп і фракцій, зокрема «Руху» та «Реформ», запропонували розглядати проект Закону про місцеві Ради народних депутатів в одному пакеті із запропонованим Президентом проектом Закону про владу і місцеве самоврядування. Опозиційною була думка, що відкладати далі нікуди; проекту «Закону про владу» дехто ще й у вічі не бачив, а тому слід розглянути у другому читанні варіант, запропонований парламентом.

Визначивши фронт робіт «сьогодні на сьогодні» народні депутати перейшли до постанови «Про реалізацію Закону

України «Про внесення змін, доповнень та уточнень до Державного бюджету України на 1994 рік». Тверді наміри уряду проводити фінансування виключно у межах надходжень до бюджету викликали занепокоєння деяких членів «бюджетних» груп — освіти, культури, науки, соціального захисту. Заступник голови Комісії з питань бюджету Микола Азаров поінформовав про зміни, внесені до постанови за результатами обговорення у п'ятницю. Зокрема, було виключено питання щодо пролонгації боргу уряду Національному банку до 1999 року в надій віддати неможливі засоби його погашення. З третього спробу постанову ухвалили. Далі з інформацією про механізми ціноутворення, обумовлений постановою Кабінету міністрів №733, причини зростання роздрібних цін, обґрунтованість закупівельних цін на сільськогосподарську, а також про компенсацію АПК за продажу до підвищення цін державні підприємства заступник міністра економіки Віктор Кальник. Вік, зокре-

ма, наголосив: гіпертрофоване підвищення цін — вади перехідного періоду, багато в чому викликані неадекватним «відпускними» цінами у ретейлах. Зі статистикою Віктора Кальника щодо темпів та розмірів зростання цін у залі не погодився ніхто. Надто вже очевидно була диспропорція між цінами на продукти харчування і на промислову продукцію, що лежала на полицях крамниць.

Обговорення доповідей Михайло Косів окarakterизував так: «Основне полягає в тому, що і в самому уряді, і у Верховній Раді немає однозначного розуміння того, що з нами відбувається». А відтак одні гукають «Кабмін на килим», інші вимагають «перенести доопрацювати розбіжності» треті столять за негайну лібералізацію цін на роботу силу.

Питання відкладено на 7 грудня. Того ж дня з вітальною промовою у Руховій Раді виступив голова Меджлісу Ірану пан Алі Акбар Натег-Нури.

Ганна РОМАНЦОВА.

Суворі санкції для депутата

Ранкове засідання 7 грудня

Верховна Рада без особливих проблем і дискусій, як і не раз виникали раніше за такого приводу, визнала повноваження 7 народних депутатів, нещодавно обраних.

Далі мала початися складна і бурхлива частина сесійного засідання, оскільки на обговорення виносилися інформація уряду про механізми ціноутворення, причини зростання роздрібних цін, обґрунтованість закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію, забезпечення паритету цін з промисловими виробами, про виплату зарплатної плати, а також індексацію її працівникам освіти, медицини, культури та інше.

Словом, у кожному цьому питанні тайлася вибухівка немалого сили, яка,

безперечно, породила б сплеск емоцій і пристрасних дискусій.

Однак, ситуація розрядилася швидко, оскільки глава уряду має цими днями роз'яснити вузол економічних труднощів разом з нашим північним сусідом, і, отже, частина названих проблем може вирішитися сама собою. Це питання перенесли на пізніше.

Згідно з затвердженим порядком денним, депутати закінчили розглядом проекту Закону України «Про порядок застосування повноважень народних депутатів України». Доповідав з цього приводу голова Комісії з питань регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів П. Шейко.

Отже, Верховна Рада дійшла до того болючого питання, про яке говорилось кілька років поспіль. Назву тільки окремі положення, коли, згідно з про-

ектом закону, повноваження народного депутата України можуть бути припинені достроково. Це — невиконання народним депутатом вимог законодавства України про роботу у Верховній Раді на постійній основі; відсутність народного депутата без поважних причин на засіданнях Верховної Ради та її органів більш як 20 днів протягом календарного року; обрання або призначення депутата на посаду, зайняття якої, за законом, несумісне з виконанням повноважень народного депутата України; наявність об'єктивних причин, що викликають об'єктивну необхідність виконання народним депутатом України інших обов'язків, які не сумісні з виконанням повноважень народного депутата України.

Обговорення проекту триває.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

РОЗДУМИ З ПРИВОДУ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Аналізуючи Указ Президента України від 10 листопада ч.р. «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва», маємо висловити не з його політичного підтексту, а з огляду на його відповідність до вимог чинного законодавства. І відійшовши від цієї умови, проаналізуємо деякі положення цього указу, запропонованих Президентом.

І ми як представники законодавчої влади, яка в Конституції України зазначена, і Президент маємо виконувати закон, і керуватися перш за все законом. І так звана доцільність прийняття такого Указу не може бути сама по собі виправданням, бо низка його положень — вочевидь протизаконні, виходять за рамки або фактично скасовують чинне законодавство у сфері власності, реформування земельних і сільськогосподарських відносин.

З приводу цього хотів би висловити свою думку, яка в основному обґрунтована з позицією Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу і земельних ресурсів та з позицією багатьох народних депутатів.

Важко цілком слушним в указі Президента те, що потрібно прискорити приватизацію земель, які в користуванні сільськогосподарів, шляхом її безплатного передавання у власність підприємствам, акціонерам, фермерам, бо земля справді має належати тим, хто її обробляє. Зайсно, якщо вони самі зможуть отримати її.

Але далі окремі пункти Указу стосовно механізмів придбання права власності на землю і реалізації його вже землевласником заходять у протиріччя чинному законодавству.

По-перше, в Указі Президента обумовлено здійснити поділ земель, які становлять колективну власність, на земельні частки (пай) без виділу їх у натурі, після чого кожному пайовику підприємства видати сертифікат на право приватної власності на цю земельну ділянку (пай). Це дає йому, те-

пер уже як власнику, право вільно розпоряджатися земельним паєм, а далі — більше: відчужувати саму земельну ділянку.

Ці положення Указу суперечать законам України, зокрема:

Ст.12 Конституції України, де йдеться про те, що земля, яка займають колективи, закріплюється за ними в безплатне безстрокове користування.

Ст.1, 9, 14, 24 Закону про власність, у яких сказано про те, що земля є національним багатством України і виключно власністю її народу, а право приватної власності громадянам обмежене певним переліком цільового призначення земель, що обумовлено також ст.6 Земельного кодексу України (для відведення селянського (фермерського) і особистого підсобного господарства, житлового, дачного й гаражного будівництва та садівництва).

Ст.14 цього Закону не передбачає надання права власності громадянам на земельну ділянку як виділу паю з земель, що становлять колективну власність.

Вільше того, в ст.9 Закону про колективне сільськогосподарське підприємство в переліку, що складає пайовий фонд, крім основних виробничих та оборотних фондів, немає землі. Отже, земля не може бути об'єктом розпорядження.

По-друге, в Указі Президента встановлено, що право на земельний пай може бути об'єктом купівлі-продажу, дарування, міни, успадкування і застави. Таке ж право вільно розпоряджатися земельною ділянкою надає Окез власнику після виходу із КСП і одержання паю землі в натурі.

Але ж це не тільки правовий нонсенс, а й парадокс, оскільки в країні немає закону про оцінку землі (земельну ренту). Тому вона не може розглядатися як майно, об'єкт власності, оскільки, як приватна власність, вільний купівлі-продажу.

Треба землю спочатку визнати майном, що підлягає оцінці [з справжньої вартості як об'єкт права власності, а

потім законодавчо визначити механізми реалізації права власника (держави, колективу чи то приватника) на землю. Крім того, Указом Президента передбачається видавати сертифікат на право приватної власності на землю, а згідно зі ст.23 Земельного кодексу України таке право засвідчується державними актами, форми яких затверджені Верховною Радою. І якщо Президент України зобов'язаний не тільки поважати закони, але й дотримуватися їх, то він не має права самостійно змінювати норми законів.

КСП право члена підприємства розпоряджатися своїм паєм надається тільки після припинення членства у КСП.

Незважаючи на це, своїм Указом Президент дозволяє члену сільгоспідприємства вільно торгувати своїм паєм землі.

Я не можу уявити, як пайовик буде в своєму колективі чи радості влаштувати торги часткою пая, не тільки землі, а й тракторів, сіялок, худоби тощо?

А чому ні, якщо Президент дає право торгувати паєм землі, то, мабуть, можна торгувати й часткою іншого майна колективу.

І остаточно, ст.17 Земельного кодексу забороняє відчужувати землю сільськогосподарського призначення протягом 6 років. А указ, у супереч з цими законами, дозволяє громадянам ігнорувати й цю його норму. Аналізуючи все це, хочу підкреслити: оскільки Президент як найвища службова особа в Україні і гарант законності в державі сам порушує прийняті Верховною Радою і ним же підписані закони, то сьогодні законодавчі владі нічого не залишається, як накладати вето на протизаконний Указ Президента від 10 листопада 1994 року до приведення його положень у відповідність з чинним законодавством.

Анатолій КОСОЛАПОВ, народний депутат України.

АВТОМОБІЛІ, ЗАРПЛАТА, КВАРТИРИ

На запитання кореспондента УНІАН відповідає керуючий справами Верховної Ради України Григорій БОНДАРЕНКО

— Григорію Івановичу, які ваші права та обов'язки як керуючого справами Верховної Ради? За що конкретно ви несеτε відповідальність?

— Перш за все, мої повноваження чітко визначені положенням про Управління справами, затвердженим у грудні 1992 року. Згідно з ним керуючий справами підпорядкований Голові Верховної Ради України. Управління справами здійснює фінансово-господарські та матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, депутатського корпусу, апарату парламенту. Повноваження, визначені для Управління справами, передбачають також і забезпечення перебування в Україні офіційних делегатів зарубіжних країн, а також оплату експертів. Іншим напрямом діяльності управління є утримання й будівництво адміністративних будинків Верховної Ради, соціально-побутових об'єктів. На сьогодні в її власності 12 житлових будинків, санаторій у Криму, агрофірма «Чайка», будівельний комбінат та автопарк, майже 250 автомобілів, дві акційні установи. Працюють в цих організаціях майже п'ять тисяч чоловік.

— Не секрет, що громадські завади цікавили персональні автомобілі тих, хто перебував біля державного керма.

— Транспорт розподіляється таким чином: за Головою Верховної Ради, його заступниками та головами постійних комісій закріплено автомобілі «Волга», за керівниками парламентських груп та фракцій — автомобілі «Жигулі». Хочу наголосити, що поміж легкових автомобілів немає жодної іномарки з далекого зарубіжжя, з винятком трьох мікроавтобусів «Мерседес», які використовуються для обслуговування зарубіжних делегацій. Але це не означає, що ми не оновлюємо нашого парку автомобілів, який значно застарів. Традиційно ми використовували автомобілі типу «Волга», «Жигулі». Але з розпадом Радянського Союзу заводи-виробники залишилися на території нашого сусіда, який почав продавати нам автомобілі, запчастини, надавати послуги з технічного обслуговування за цінами на рівні світових. І ми були змушені розпочати ринкові дослідження для рівнозначної заміни. Виявилось, що імпорти автомобілів класу «Волга» (наприклад, «Рено», «Пежо», «Ауді») за ціною майже однакові, але значно економічніші, відповідають європейним стандартам, комфортабельні, надійні в експлуатації, мають значно більший моторесурс. Тому ми ними проводимо розрахунки, намагаємося контакти з метою оновлення нашого автопарку саме такого класу автомобілів.

На шпальтах української преси останнім часом з'являвся матеріал, в яких на адресу глави парламенту днають звинувачення в неправомірному продажу одного з належних Верховній Раді автомобілів Броварському автопідприємству, де працює двоюрідний брат Олександра Мороза. Наскільки законна була ця операція?

— Це цілком законна купівля-продаж. До речі, вона не є якимось винятком з права. Так, у 1992 році продано 26 старих автомобілів, у 1993 — 36, у цьому — 18. Один з них, автомобіль ГАЗ-31 «Волга», 1986 року виготовлення, 18

серпня цього року продано Броварському РПТ, де працює двоюрідний брат глави парламенту.

Існує визначений механізм продажу. По-перше, до мене потрапляє лист від організації з проханням продати автомобіль. Якщо в гаражі є непридатний для обслуговування депутатів автомобіль, я звертаюсь до незалежної, недержавної організації — Української республіканської ради Спілки автомобілістів, який Кабінетом міністрів і Міністерством внутрішніх справ надано право здійснювати експертизу оцінку залишкової вартості автомобілів. У даному разі амортизаційне спрацювання автомобіля «Волга» становило 60,7 відсотка. На підставі цього його вартість і визначено в зазначеному розмірі.

Хочу наголосити, що натяки на те, що «Волга» продана братові Олександру Морозу, безпідставні, оскільки автомобіль у даному разі не може бути проданий особі, а лише організації чи підприємству. Ну скажіть, кому зараз потрібна стара нееконична «Волга», який тут може бути гешт? А гадає... у даному випадку розв'язується проблема з поселенням новообраних депутатів, і чим не могли б ви прокомментувати ситуацію, що склалася навколо готелю «Москва»?

— До підприємств та організацій, що забезпечують діяльність Верховної Ради, належать два готелі — «Національний» та «Москва». Перший використовується переважно для обслуговування офіційних делегацій. У «Москві» проживають депутати.

Навколо готелю «Москва» вирвало чимало пристрасей. Спочатку щодо його приналежності до загальнодержавної власності, оскільки тодішній голова Раді пропонував його з оренду користуватися та використовувати за призначенням, тобто для забезпечення народних депутатів України житловими приміщеннями, які це було визначено ще у серпні 1990 року постановою Президії Верховної Ради України (за кілька місяців до передачі цього майнового комплексу в оренду). Починаючи з лютого 1992 року, відбулося з півтора десятка засідань арбітражних та загальних судів різних рівнів. За рішенням Вищого арбітражного суду України від 31 серпня 1994 року цілісний майновий комплекс готелю «Москва» вилучено із чужого незаконного володіння і передано на баланс Верховної Ради.

Конфлікт, який набув розголю, викликаний позицією директора цього готелю Чухина та його заступника Улятовського.

Апелюючи до Основ законодавства Союзу РСР «Про оренду», який на цей час уже не мав чинності на території України, ці два представники адміністрації намагалися довести, що готель ними купували, посилаючись на суди і інші юридичні документи, до яких доступ, який не відповідає реальній практиці підприємства. Як з'ясувалося, крім платіжок, претенденти на власність готелю жодними документами державних органів, які б підтверджували факт купівлі, не володіли. До останнього дня підприємство числилося в державному реєстрі як орендне.

Адміністрація орендного підприємства неодноразово заявляла, що вона утримує депутатів мало не за власний рахунок.

Проте виявилось інше: рівень рентабельності заявки проживання в готелі депутатів становив 270 відсотків, хоча за нормами має бути не більше 30—40 відсотків. Зазначу, що взагалі з 1957 року в готель не було введено жодної копійки. За нашими підрахунками, реконструкція «Москви» обійдеться більш як у 100 мільйонів доларів.

У «Москві» 370 кімнат, 220 з них займають депутати, решта використовується для проживання інших громадян. У готелі розміщується також понад 20 комерційних структур. Вони сплачують оренду плату — задовалося б, видано для нас. Але ми запропонували їм зняти приміщення, призначені для проживання депутатів.

— Чи ви можете сказати про ініціативу житлових кооперативів «Трикопачик-4»?

— Згідно із законом «Про статус народного депутата» депутати — не кияни повинні отримати службові квартири. В новообраному парламенті їх більше 300. 180 народних депутатів подали заявки на отримання службового житла. У зв'язку з цим ми звернулися до керівництва Києва з проханням продати житлові приміщення. Голова Київської міськради Леонід Косаківський запропонував два будинки на Позняках. Пізніше з'ясувалося, що на ці будинки мають право члени кооперативу «Трикопачик-4», які вже внесли до 10 відсотків їх вартості. Те, що ми не можемо претендувати на ці будинки, з'ясувалося лише тоді, коли до Верховної Ради прийшли підкупальники. Від зазначених будинків ми відмовилися, і конфлікт на цьому був вичерпано. Мисливським пообіцяв розв'язати проблему чинним шляхом.

Яка на сьогодні заробітна плата народних депутатів України, і як вона диференціюється?

— Голова Верховної Ради отримує 20 мінімальних зарплат, перший заступник — 19, заступник, а і решта депутатів, що працюють у парламенті на постійній основі — по 18 мінімальних зарплат. Передбачено надбавки за посади в постійних комісіях. Депутати отримують також премію в розмірі чотирьох посадових окладів на рік. У грошовому вимірі чиста зарплата (без урахування оподаткування) глави парламенту — 10 мільйонів 992 тисячі карбованців, першого заступника — 10 мільйонів 672 тисячі, заступника — 9 мільйонів 834 тисячі, голів комісій — 9 мільйонів 576 тисячі, членів комісій — 9 мільйонів 58 тисяч карбованців на місяць.

— Відома, що народний депутат має право користуватися послугами референта. За чиї рахунок оплачується їхня праця?

— Згідно зі статусом народного депутата України він має право утримувати за рахунок бюджетних коштів референтів-консультантів. Депутат самостійно визначає їх кількість, виходячи з того, що на утримання референтів-консультантів, скільки б їх не було, виділяється 9 мільйонів 58 тисяч карбованців на місяць.

— Останнім часом окремі засоби масової інформації чимало уваги приділяли наданню квартир депутатам минулого скликання та створенню ореолу членів парламенту. Чи відповідає це дійсності?

— Питання цілком закономірне і досить актуальне. Я вдячний вам за нього,

оскільки з приводу цього є чимало перекуреннь. Почну з того, що надання квартир депутатам минулого скликання вкривалося на підставі ст.13 Тимчасового положення про забезпечення діяльності народних депутатів України, в якій сказано, що народним депутатам України, у зв'язку з виконанням виробничих або службових обов'язків, надаються для спільного проживання з членами сім'ї на відповідний період у м.Києві службові житлові або житлові приміщення для постійного проживання.

Із 450 депутатів минулого скликання житло у Києві отримали 130. Ті, які працювали на постійній основі у Верховній Раді, не мали потреби називати зараз прізвища, оскільки списки їх неодноразово друкувалися на сторінках і республіканської, і місцевої преси різних рівнів.

У так званому «царському селі» проживають усього вісім депутатів минулого скликання. Вони, як і всі інші депутати, отримали квартири на підставі рішення профспілкової групи депутатського корпусу, яку очолював Ю.І.Збігнєв. А в основному житло депутатам надавалося у будинку, що належить Верховній Раді, по вул.Прийірний, мало не за 30 км від центру міста.

Не знаю, звідки така «ласка» до мене, що всі газети і свої публікації пишуть про «протиправні дії самого Бондаренка». Дійсно, був запит з Генеральної прокуратури за підписом О.М.Колінько. Я не хочу виникати у прамовірність дій голови Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорія Омеляченка, однак скажу те, що відповів на засіданні комісії та прокуратури: мої повноваження, як керівника однієї із структур Верховної Ради України, визначені нормативними актами, згідно з якими я утримував підпорядкованих безсвоєї діяльності. Голови Верховної Ради і підзвітний їй Президій. Отже, всі запити, листи, які є прийняті у цивілізованому світі, мають бути спрямовані до підпорядкованих осіб лише через керівні органи чи керівництво безпосередньо.

Хочу сказати одне: проблема житла завжди була і залишатиметься найбільш чужою для кожного. І навіколо неї при бажанні можна створити будь-які колажі. Завтра прийдуть інші депутати і почнуть реалізувати ці ініціативи, шукати винних у цьому. Це може тривати нескінченно. Вважаю і сподіваюся, що коли при виділенні квартир народним депутатам минулого скликання норми чинного законодавства Управління справами не порушувало. Щодо довідок про давання квартир за попереднім місцем проживання, то нормативні акти їх не передбачають.

Сьогодні ж перед Управлінням справами стоїть не менш важлива проблема, яку необхідно терміново вирішувати і яка дуже повільно розв'язується. Це забезпечення службовим житлом депутатів минулого скликання. Є заявки і від депутатів, які проживають у Києві. Вони порушують питання про поліпшення житлових умов, посилаючись на те, що мають однакові права з іншими депутатами щодо створення їм належних житлових умов. Вважаю їхні вимоги цілком справедливими, і вирішувати їх слід згідно з законом, що і робиться.

У фракціях і групах

А звитувати доведеться

23 листопада п.р. народний депутат України Володимир Пилипчук надрукував у газеті «Голос України» статтю з претензіями на роздуми з приводу теперішнього кризового економічного і соціального становища в нашій державі. В ній зроблено спробу перекласти вину з невідомою комуністичної влади України під проводом Л. Кравчука на теперішню, яку він характеризує як «прокомуністичні сили в парламенті».

Бувши у складі народних депутатів Верховної Ради попереднього, дванадцятого скликання, одним з провідних авторів та організаторів розуму всієї економіки України, колосальної інфляції, тотального пограбування та зuboження трудового народу, ініціатором розбазарювання валютних запасів на нічміські пекти, в тому числі — явної афери з невідомим друкуванням гривні у Канаді, пн Пилипчук робить спробу перекласти

свою вину і вину собі подібних на тих новообраних депутатів Верховної Ради, які стоять на позиції проведення економічних реформ не через подальше грабування трудящих.

Для обману громадськості, для відвернення уваги народу від справжніх розкрадачів національних багатств України пн Пилипчук витягує зашлюблений жулел «комуністичної загрозі» і б'уде за своєю уявною химерні схеми роз-

виту подій в Україні, одна страшилка за другою. Вдумливий спостерігач вже не раз мав можливість переконатися, що жоден з попередніх прогнозів Пилипчука не справдився, бо всі вони будувалися не на реальних розрахунках, а на голих припущеннях. Усі знають, що наслідком діяльності очолюваної Пилипчуком економічної комісії попереднього складу парламенту маємо в Україні гіперінфляцію, паралич виробництва, безробіття, дорожнечу, зuboження трудових мас, відночас — журивання шахрів.

За все це рано чи пізно доведеться звитувати перед народом. Невідворотно!

Рішуче засуджуючи домісли пана Пилипчука, депутатська група «Аграрники України» ще, раз підтверджує свою підтримку обнародованому курсу Президента України Л. Кучми на ринково-реформувальні економічні наші держави в інтересах усього трудового верств народу України.

Сергій ДОВГАНЬ,
керівник депутатської групи
«Аграрники України».

Село

БУДЬ ЗДОРОВИЙ, СЕЛЯНИНЕ!

Яким змістом наповнене це традиційне побажання в Шепетівському районі

Тільки-но підуть люди й машини з осінніх полів, у районній лікарні чекають на селян. До цього готуються весь персонал. Завчасно складають райвиконкомом і управлінням сільськогосподарства розробляють графік, визначають, коли яке господарство доправляє пацієнтів. Розрахунок такий, щоб до того часу, коли весняне сонце покличе селян у поле та на городи, охопити щонайбільше колективних сільськогосподарських підприємств. Для трудівників кожного — три тижні поглибленого обстеження і лікування. За останні кілька років уже більшість підприємств оздоровили своїх механізаторів, рілників, тваринників.

На одному поверсі поліклініки групуємо усіх спеціалістів — ніхто не бігає довго у пошуках кабінетів, — розповідає головний лікар П. П. Трохимчук. — У перші три дні приймають пацієнтів завідувачі відділів — щоб бачили, де які організації непогоджені. У наступні — хтось із ординаторів. І не дай Боже відіслати колгоспника додому, цілком не обстеживши чи відмовивши в стаціонарному лікуванні — немає, мовляв, місць. Це справжня НІП. Але так, на щастя, стається рідко. Штанку робочий люд (серед них і пенсіонери) приїжджають із села колгоспним транспортом. Після обстеження визначаємо, хто якого лікування потребує. Якщо треба — кладемо до лікарні, оперуємо. Ще п'ять років тому нас сильно ладили, що в районі великий відсоток захворюваності. А тепер він різко зменшився, бо більшість населення пройшла оздоровлення. У тому числі й водолікування...

Водолікарня — то справжня гордість шепетівців. Обладнана новітньою апаратурою: витяжно-масажний комплекс, лікувальні лазери, ультрафук, інгалятори, є душі, ванни. А ще кабінети гравіляційного та голкорефлексотерапії, озокеритовий і фізіотурний, масажні й емоційного рознавання. Надзвичайно багатий кабінет фітотерапії. Знається, в цьому представлено всі рослини з арсеналу цілющих. Заготовляють їх в основному самі співробітники на чолі з Валентиною Григорівною Громовою. У сезон виїжджають колективом у ліси, на луки, поля. Багато видів вирощують на власній півтораектарній ділянці. От і можуть запропонувати хворому будь-який приписаний лікарем цілющий чай.

До нас тут як до маленьких дітей ставляться, — навівперед казали мені доярки з Судилкового Людмила Співак та Олександра Васюк. З великою охотою їдемо сюди поранку. Та й чому б не їхати, коли автобус прямує біля дому сплячить? І нічого перекусити не треба брати. А процедури проходимо, про які раніше лише по радіо й чували. Навіть не знаємо, як дякувати нашим цілителям.

Завідує водолікарнею Поліна Дмитрівна Федорук. Лікар від Бога, як то кажуть, вона багато діалла по республіці, різні люди в різних місцях зверталися до неї по допомогу — нікому не відмовляла. Не може спокійно дивитися на здоров'я населення, особливо з сільського, що делалі потрібується, на стан усієї нашої медицини:

— Надто запущені хвороби і надто погана медицина. Переважає більшість людей не може достукатися до лікарів. Ми маємо вірити в Бога і по-людськи ставитися до кожного. Коли кличуть — повинні відгукуватися. І пам'ятати, чий хліб їмо. Нас не обминула загальна криза, але пацієнти райлікарні не почувують брак уявки до себе, не відчувують нестачу ліків. Завдяки Петрові Петровичу, на мою бачку, гроші для закупівлі потрібних препаратів, щоб провести певний курс лікування, поповнюємо арсенал апаратури, опановуємо нові спеціальності. От Тетяна Гром оволоділа методом дихання за Бутейком, Наталя Таган із-

дила до Санкт-Петербурга вчитися роботі з міотоніком, декілька лікарів стажувалися у відомого лікаря Касьяна... Будь-який корисний начин буд підтриманий голвлікарем. У нього не трудиться ініціативно, творчо просто неможливо. Плування (по віторках) розпочинає з себе: я зробив за тиждень те-то й те-то. Кожен завіділ повинен поінформувати, що зробив він. Усі питання розв'язують колегіально, якщо треба — негайно надають допомогу.

Поліна Дмитрівна згадує, як запропонувала організувати навчання дітей надання першої медичної допомоги. У західних країнах будь-який поліціант досконали володіє цією азукою, а в нас про знання людей в галузі здоров'я говорять сором. Чому б не розпочати з молодого покоління? Думка сподобалася всім. Тепер провадять заняття у школах, запрошують дітей до лікарні, де розповідають про цінність властивості лікарських трав і способи невідкладної допомоги, показують, як робити масаж, як рятувати людину засобами голкорефлексотерапії, коли під руками немає жодних медикаментів... Охоче навчаються хлопчакі й дівчатка. Спостерігав за ними і думаю: що ж заважає нам повсюдно налагодити таке навчання? Елементарні медичні знання такі потрібні всім зараз, за часів гострих дефіцитів на ліки, за часів, без перебільшення, справжньої боротьби за виживання.

Самі діти також перебувають під неослабним доглядом лікарів. Особливо дівчатка. З хлопцями простіше: військомат регулярно викликає їх на комісії, направляє на лікування. А дівчатка покинути напризволяще. А це ж — майбутні мами. Хвора здорову дитину не народить. От і приїжджають тепер (автобусами, звичайно) під час літніх канікул з усіх сіл по черзі до райлікарні — починаючи з дітей семирічного віку. Проходять поглиблене обстеження. Для хворих виділено 50 місць, цілком віддається їм на певний час водолікарня, де медики провадять процедури під керівництвом найдосвідченішого гінеколога (майже з 40-річним стажем) Ніни Петрівни Степанюк. Схильні хвороби виявляють у дівчаток у кожному заїді! «Якби не виявили, не лікували — сумне майбуття чекало б на тих дівчат», — казали лікарі.

Вдячні медперсоналові малі, вдячні дорослі. Бачили б ви, які вишпирі рушники висять у кабінеті голвлікаря — то творіння рук селянських. А які короваї печуть вони для своїх цілителей! Справді вже є за що дарувати їх медикам лікарні. «Прагматичне обставити все так, як колись книжка напеше. Та доки напише — ми зробимо», — зронив одного разу в розмові Петро Петрович. Усі зміни тут пов'язують з його ім'ям. З ким би не говорив — обов'язково переводить розмову на нього: ініціативний, підприємливий, діловий, об'єктивний, чесний... Ось уривок однієї літньої розповіді — дієсториці Зої Климчук:

— Родом з Рівненщини. Спочатку, коли приїхала сюди за розподіленням, хотілося додому, а тепер мене туди не затягне. Чоловік дорікає: «Ти б діювала та ночувала на тій роботі. Тільки й мови в тебе, що про бачку та Петра Петровича». Він нам усім батька заступає. Хоч би як тяжко на душі було, порозумовляв з ним — і легше стає. Навіть якщо нічим не зможе допомогти. Всього чаша — у колективі, навіть коли у відпустці — майже щодня на будові, операції ро-

бити. А як люди до нього тягнуться! Кажуть: ніколи раніше такого ставлення до селян не було. Трапляється, якийсь голова не привезе колгоспника. Він негайно зв'язується з ним: «Я й слухати не хочу, що в тебе нема бензину — людина цілий рік тяжко трудилася, тому має вона право підлікуватися, відпочити». Ми завжди зустрічаємо сіль-

ських радо, з посмішкою, хоча й не легко нам — навантаження збільшилося. Вони в нас раз на день їдять. Вранці вдома перекусять чи ні, та й час такий складний зараз, що, може, й половини того не бачать, що ми пропонуємо на обід. Готуємо смачно, різноманітно — адже це й престиж лікарні... Тільки і чуємо: «Так і на курорті не лікують і не годують». Чи не приємно таке чути?

Хто не був у Шепетівці зо п'ять років, нині не визнає містечка райлікарні. Дев'ятий рік керує нею П. П. Трохимчук. До того 12 років працював онкологом, ще 3 завідував відділенням. За ті три роки перетворив його на казку. Навколо було справжнє сінєке болото, ходити доводилося по торфках чи колодах — за короткий термін організував людей і засадили територію. Збудували фонтан, дві альтанки, поставили лави, посадили сосни і туї, 200 кущів троянд. Заміняли труби теплоізоляції, провели ремонт, встановили пульт зв'язку з палатами. Де брав матеріали? Сміється: «Підбирав усе, що погано лежить. А якщо серйозно, то можна зробити і з нічого. Дупу тільки треба вкласти».

Йому лепо тепер з підлітками: ніхто не дорікає, що коли був на їхньому місці, то сидів склавши руки. «Щось із нічого» — перед очима кожного. А наступні кроки — уже на посади голвлікарів!

Вони теж розпочиналися з будівництва. З поліклініки. Мав проект дозуперхового будинку, а хотілося добувати й третій. Проектанти загнали нечувану ціну відмовився. Неопікуючи послугу зробив директор пучкокомбінату Анастолій Іванович Матвійчук — відділив підйомний кран (він і досі у розпорядженні лікарні). Самі робили креслення і невдовзі зааспіджені у такий спосіб гроші за третій поверх. Далі... В одній будівлі тупилися дитяче, неврологічне, інфекційне (!) відділення — за рік кожне отримало своє. Потім з'явилися водолікарня, пологовий будинок, молочна кухня, друга котельня, майстерня, овочесховище, харчоблок. Коли був готовий останній, зібрав усіх кукарів, і вони підказували, де який прилад поставити — щоб було зручно. Зараз в стадії завершення — дитячий комплекс (з басейном і зимовим садом), чотириповерхове хірургічне відділення.

Як же вдається йому займатися інтенсивним будівництвом, коли повсюдно у державі воно ледь жевріє, коли тільки й чужі схлипування про нестачу коштів, матеріалів, робочих рук? «Є гроші в країні, немає тільки розуму, щоб віднайти їх, залучити до обігу» — ось його думка. З перших днів керівництво зумів об'єднати навколо себе однією шляхетною метою — підключенням про здоров'я людини — усіх керівників з міста і сіл. Окрім найбільш надійного спонсора — пучкокомбінату — співтворцями дива, втіленого в медістечко, стали колгоспи і радгоспи, заводи і фабрики, лісгоспзав, агробанк, газоконтро, приватна фірма «Мегі»... Хто дитиняє матеріалами, хто транспортом, хто виділяє гроші на закупівлю апарату-

ри, ліків. Кожен в районі знає: Трохимчук людина одержима, що цілком віддає себе людям, йому просто не можна відмовити. І не відмовляють. Міцно став на ноги будкооператив «Медик» (підпорядковується особисто голвлікарні), придбав техніку, верстати. «До мене при лікарні була свиноферма — а наступного ж дня прикрив її: свинями лікарі країну не піднімуть. Віддав приміщення під стolarsкий цех — і завжди тепер відремонтовані квартири в палатах, майструємо віконні та дверні коробки, навіть замовляють деякі виконуюмо, отримуємо прибуток. А ось копей тримасмо: і повітря чисте, і шуму немає під вікнами».

Іноді втомлюся, а пройдуся територією, кабінетами — і на душі стає легше, — слухав я некапану розповідь голвлікаря за чашкою лісового чаю. — Важко, та рук не покладаємо. Віримо, що завтра буде краща апаратура, а куди її ставити, коли не будувати? Чекати, що хтось за нас зробить, не випадає. У державі і так багато клопоту: он скільки житла треба обштоварувати... Тому і не чекаємо, що Бог подасть. Три проблеми у нас: база, медпрепарати, кадри. Бази наші ви бачили. Ліки дістаємо, де лише можемо. Що ж стосується кадрів... Вважаю, що відповідальність лікарів, рівень медичних знань ще дуже низький. Над підвищенням їх працюємо. Зокрема, щотижня провадимо науково-практичні конференції на своїй базі. Окрім совітів та обов'язку перед людьми ніхто не може бути старшим — цьому навчаю заступників, завідувачів відділів. В разі смер хворого обов'язково обговорюємо чи все зробили для порятунку. У нас найнижча смертність в області — отже, є віддача.

Тепер багато говорять про страхову медицину...

Та людей і так уже на табори розділяють, ще й здоров'я ділять за багатством? У Англії, приміром, 90 відсотків припадають на державну медицину, бо розуміють: важливіше, ніж здоров'я людини, нічого немає. Для багатих можна запроваджувати й страхову, а ось рідна сестра Леняківна, яка все життя проробила в колгоспі, чи зможе вона купити сучасні ліки? Їй діє корови треба продати! Ми ще не готові до страхової медицини і ніхто мене не змусить брати гроші з людини. Навпаки, все про людину даємо. Особливо про селянина — обділеного долею. Сільські лікарні наші також робимо такими, як і районну. Раніше лікарі змушували до комбайнера у поле їти, до доярки на ферму. Мотив: треба бути ближче до людей. Але жінка прийшла корів доїти, а не на обстеження! Віримо в нашу медицину! Або медпункти на фермах. Чому ж не в центрі села, щоб усі користувалися? Я відміняю це самодіяльність. Різко виступив і проти чергової моди: будівництва будинків для дуже старих. Їм послушайте тих трудящих-старих, подивіться їм у вічі. Вони ж сусіди бачаться, признається, що живуть в будинку пристарілих. В той же час у лікарні здорових людей заперешкоємо, через 40 днів історії перепишемо — план виконуємо. Кого обдурюємо? Я кажу головам колгоспів: виділіть одну-дві санітарки і хай тут, в сільській лікарні, саміоті бабусь доглядують. Поряд лікарі, під руками всі медикаменти. Навіщо ті будинки пристарілих?

... Такий він, негнатовний реформатор з Шепетівки; заслужений лікар України Петро Петрович Трохимчук. Як сказала мені у водолікарні стара доярка (на жаль, забув її ім'я) із Судилкового: «От якби скрізь були такі лікарі, а у державі — керівники...»

Микола ПУТОВИЦЯ.

Хмельницька область.

Світовий ринковий досвід: Аргентина

ПІДСТАВИ ДЛЯ УСПІХУ

Ознайомлення з ходом економічних перетворень у такому віддаленому географічному регіоні, як Аргентина, та зіставлення їх з нашими дає можливість простежити, до якої міри глибоко в Україні вичено позитивний досвід інших країн, і оцінити рівень політичної волі для здійснення реформ. Образці слід зауважити, що в усьому процесі бурхливих змін в Аргентині переважає економіка. Політика випливає з неї.

Звичайно, Аргентині не треба було розв'язувати такі складні проблеми, як наслідки постколоніального періоду чи перехід від однієї системи до іншої, долати шалений опір зашорених проімперських сил чи майже блокаду з боку колишньої метрополії. І то довелось чекати понад рік, доки перетворення заявили про себе. Уряд змінював «правила гри», переносив терміни виконання заходів, відмовлявся від огюльного характеру їх проведення. Зусилля з підтриманням курсу аустраля призводили до різкого підвищення банківських облікових ставок і наприкінці 80-х років віддали країну в гіперінфляцію. А введення його конвертованості та фіксованого курсу після початку виходу з кризи стало важливим чинником подальшої стабілізації економічного становища. Очевидно, вводити конвертованість доцільно лише після появи хоча б перших ознак стабілізації. Нарешті, невідмінним, хоч і досить хворобливим, кроком, є відпускання цін на енергоносії.

Аналіз економічних заходів аргентинського уряду та їхніх наслідків дає підстави казати, що реформа в країні йде правильним шляхом. Передусім це стосується методів проведення приватизації, що забезпечило реальну віддачу вже наступного року: і за рахунок списання заборгованості, і за рахунок надходження додаткових фінансових коштів, і за рахунок різкого підвищення рентабельності.

Оже, хоча є політичні, економічні та соціальні відмінності двох країн, окремі елементи роздержавлення в Аргентині можуть і мають бути враховані в Україні як такі, що вже випробувані в невідмінній. Перший — відкритість приватизаційного процесу, адже закусливий характер його хоча б декілька актів породжує безліч розномислених чуток, що не тільки помітно

знижує економічну дієвість передавання власності, а в окремих соціальних та політичних напруженнях. Обов'язкова відкритість конкурсів, аукціонів, оповіщення заздалегідь про них у засобах масової інформації, а також цілковита доступність кожного, хто бажає ознайомитися з умовами приватизації, — все це запорука успіху.

Другий урок: виходячи з досвіду, — саме приватизація відкриває широкі можливості для залучення іноземних учасників до таких капітальних і технологічно складних галузей, як сільськогосподарська, чорна металургія, зв'язок, а не лише видобування сировини, до чого традиційно виявляють неабиякий інтерес на українському ринку.

Використання іноземного капіталу зовсім не означає забути національних інтересів: навіть за передавання контрольного пакету акцій закордонному співласникові місцевий партнер може залишити за собою право вплинути на політику фірми, яку приватизують.

Здійснення структурної перебудови економіки неможливе без раціонального виходження до міжнародного розподілу праці, тобто без докорінної зміни зовнішньоекономічних зв'язків. І потім, коли десятиліттями були відгороджені від світового ринку, Аргентина останніми роками вжила рішучих заходів, щоб вийти з такого становища. Характерно, що скорочення, а потім і ліквідація експортних податків відбувалися в умовах жорсткої фінансової політики й загального зростання податків. Вративши понад мільярд доларів від зовнішньоекономічних податків, уряд вирішив відшкодувати цю суму за рахунок податків всередині країни. Одночасно послідовно знижують імпорتنі мита: найбільшу ставку, що становила в середині 80-х років 105 відсотків, знижено

в 1992 році до 20 відсотків. Нетарифні обмеження, що охоплювали в 1987 році 62 відсотки промислового імпорту, практично зведено до нуля.

Виходячи з досвіду латиноамериканської країни, що нині стрімко прогресує, серйозні застереження викликають прагнення зберегти в Україні валютний контроль та зобов'язання експортерів продавати валюту. Проте на час скасування контролю над валютними операціями становище Аргентини було надзвичайно складне. Валютні запаси зникли до осідка, достатнього для оплати імпорту ринка, достатнього лише одного місяця. Після зняття контролю над валютними операціями Центральний банк країни отримав можливість поступово збільшити придбання валюти на місцевому ринку й створити резерви, що дали змогу менш як через рік відновити виплату заборгованості, а ще через кілька місяців забезпечити конвертованість аустраля й стабілізувати його паритет щодо долара.

Не таємниця, що і в підприємстві, і в значній частині громадян України валюта є діяльністю валютних комерційних кісних зв'язків. Але ця валюта лежить або ж мертвим тягарем, або використовують її з метою спекуляції, чи переводять законними й незаконними шляхами за кордон, чи взагалі не надходять у країну, залишаючись на рахунках іноземних банків. А спроби зробити жорсткішим валютне регулювання приводить до наслідків, цілком протилежних тим, на які сподіваються. І, нарешті, бюрократизм і корупція довгий час були характерними явищами й для Аргентини. Та завдяки цілеспрямованим заходам бюрократичному апарату було завдано важкого удару. Зрозуміло, про цілковиту перемогу поки що не йдеться. З усього випливає: доки і в нас не відбудеться істотних зрушень у ставленні держави до цього явища, ми напевно як повторно успіш, досягнений Аргентиною, уряд якої сповнений політичної волі невідступно розвивати далі своє «економічне діво».

Михайло РОЙ.

Фотофакт

Фото ДПА.

Усмішки природи

Для прагматичних німців квіти не лише прикраса квартири, установ, аудиторій, магазинів, фасадів будинків або подарунків коханій чи коханому, а й прибутковий бізнес. Навіть у невеличкому німецькому селі завжди є кілька господарств, де буди-якої пори року можна придбати і ніжні мімози, і кокошув пальму. Не кажучи вже про великі міста, мешканцям яких бракує смарагдових газонів, що іскріють, поруч з охайними будинками німецької провінції. Тут квіткові ларки можна зустріти ледь не на кожному перехресті (на звичку).

Використовуючи найсучасніші технології, власники теплиць, підсобувані конкуренти, пропонують покупцям справді екзотичні рослини. Слід зауважити, що цей товар традиційно користується попитом, особливо у ці дні, напередодні католицького й протестантського Різдва.

Фото ДПА.

ВРЯТУВАТИ ЗЕМЛЮ ВІД ОТРУТИ

Сучасне сільськогосподарське виробництво в Україні з його індустріальними технологіями, великомасштабними заходами щодо хімізації й меліорації земель робить негативне діє на навколишнє середовище в цілому й, зокрема, ґрунти. Вирощена на них продукція спричиняє важкі захворювання у людей.

Те, що ця проблема актуальна для нашої держави, свідчить вже третій Міжнародний симпозіум з блокування конкурентного напрямку агробіологічної науки й практики, що відбувся нещодавно в Українському національному аграрному університеті в Києві. Вільні як триста учасників з 16 країн світу говорили про сучасні й перспективні технології землеробства, які попереджували б негативні екологічні наслідки.

Ишлося на нараді й про практик досвід. Уже чверть століття у США, Японії, Іспанії, Франції, ФРН та ряді інших країн світу займаються так званою вермикультурою — промисловим розведенням спеціального чорного каліфорнійського черв'яка. Так, у Японії з його допо-

могою в спеціальному резервуарі за добу переробляють 40 тонн різних господарських відходів. У Швейцарії й США створено ще потужніші установки промислового типу, вони переробляють до 150 тонн органічних відходів на добу.

Для об'єднання зусиль ініціаторів цієї справи в Україні створена асоціація «Віоконверсія», куди увійшло понад 200 наукових установ, колективів, малих підприємств, кооперативів, приватних фірм. Очолює її академік Іван Мельник. Проведені фахівцями асоціації наукові дослідження і виробнича практика засвідчують, що за рахунок перетворення органічних відходів на біогумус можна значно підвищити врожайність сіль-

ськогосподарських культур, відродити забруднені ґрунти, очищуючи їх від радіонуклідів, солей важких металів, пестицидів. Вермикультура можна використовувати й для отримання біостимуляторів і білкових добавок для тваринництва, парфумерної та харчової промисловості.

Вермикультура в Україні має стати одним з основних напрямків державної програми підвищення родючості ґрунтів, виробництва екологічно чистої продукції, — підкреслює на закінченні симпозіуму академік Іван Мельник. — Закінченим організаціям в Україні слід розробити цілову програму у цьому напрямку. У нашій державі накопичилися сотні мільйонів тонн органічних відходів, що забруднюють ліси, поля, води, міста і села. Вони забирють десятки тисяч гектарів під мотилівники. Ми можемо і маємо звільнити світ від отруту.

Наталія ОРЛЕНКО.

Продиктовано в номер

Закінчився торг навколо української ядерної зброї

Зарубіжні засоби масової інформації, широкі висвітлюючи далі зустріч НБСЕ на найвищому рівні в Будапешті, багато уваги приділяють українській темі. Ще напередодні саміт італійська «Солє-24 ора» у великій статті про Україну зазначала: «Захід переводить підхід і бере на себе зобов'язання разом з Росією надати Україні всі гарантії її суверенітету й територіальної цілісності». Інша газета — «Республіка» — писала: «Майже очевидно, щоб серед результатів конференції було щось важливіше, ніж приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, а британська «Гардіан» наголошувала, що в Будапешті очікується підписання «єдиного позитивного акту — про формальну відмову України від ядерної зброї й приєднання її до ДНЯЗ».

На думку арабської газети «Еміратс» «яко», дуже важливим є той факт, що Меморандум про гарантії безпеки України підписав Росія — країна, з якою Україна має ряд спірних питань. Агентство Рейтер звертає увагу на те, що «забезпечення національної безпеки особливо важливе для Києва тому, що російський парламент і далі виступає за повернення Криму до Росії».

Приєднання України до ДНЯЗ стало однією з найважливіших політичних подій нинішнього року. Лондонська «Файненшл таймс» розцінює це як «дипломатичний прорив, що відкриває шлях до реалізації Договору про скорочення наступальних озброєнь». Про це ж пише і «Таймс». За словами газети, підписання угоди, що стало кульмінаційним моментом зустрічі, зробило бачило, аби розв'язати питання США і РФ щодо українського керівництва. Б.Клінтон, як зазначається, взагалі вважав, чи йти до Будапешта, але вирішив зробити це саме через символічне значення, яке він надає цій церемонії. «Асоційовані Пресс» наводить слова американського президента про рішення України «завершити символічний стрибок геть від ядерної прирви».

Спільний розвиток, але за суверенними законами

У Смоленську відбулася міжрегіональна нарада представників сімох прикордонних областей Росії, Білорусії й України. Її учасники схвалили меморандум «Про основні напрями спільного розвитку». Ним передбачено створити спільний економічний ринок з безперешкодим рухом товарів, капіталу, трудових ресурсів, сприятливий умови для взаємного відкриття фірмових магазинів, торговельних будинків і організацій виїзної торгівлі на ринках, відкрити на митних переходах пункти обміну національних грошей на ВКВ. Акціонерним товариством, фірмам, заводам дозволяється здійснювати прями контакти з партнерами у сусідніх державах, реалізовувати конкретні проекти співробітництва, але відповідно до законів зацікавлених республік.

Про наші реформи дізналися у Греції

У грецькому промисловому і науково-технічному центрі — місті Патра відбувся міжнародний симпозіум з питань безпеки та співробітництва в Європі, організований грецькою Асоціацією атлантичного і європейського співробітництва. У роботі симпозіуму взяв участь посол України в Греції Борис Корнієнко, який виклав підходи України до створення ефективної загальноєвропейської системи безпеки, розповів про втілення економічних реформ в Україні, перспективи економічного і торговельного співробітництва з Україною, особливо в галузі інвестицій.

СУДОВА ВЛАДА І КОНСТИТУЦІЯ ПІСЛЯМОВА ДО II ЗІЗДУ СУДДІВ УКРАЇНИ

Упевнений, що, роз'їхавшись, делегати з'їзду аналізувати свою роботу, прийняті рішення та процедури святкування Року права в Україні, якого закінчиться з'їзд і розпочає свою роботу II Світовий конгрес українських юристів. Хотів би висловити свої міркування з приводу цих непересічних подій у житті юридичної громадськості країни.

Необхідність проведення з'їзду суддів була очевидна. За час, що минув після першого з'їзду суддів, відбулося багато змін. Зокрема, була схвалена Верховною Радою України 29 квітня 1992 року Концепція судово-правової реформи в Україні, яка окреслює стратегію розвитку та стабілізації судової влади у нашій державі. Було докладено певних зусиль до формування правових засад незалежного, компетентного і неупередженого суду — важливими кроками у цьому напрямі є прийняття Закону «Про статус суддів», «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів України», «Про органи суддівського самоврядування», «Про Конституційний Суд України» та деяких інших.

Важливим чинником становлення судової влади стало утворення системи арбітражних судів. Слід підкреслити, що створення системи арбітражних судів, прерогативою яких є вирішення спорів між господарськими суб'єктами, обумовлено не тільки потребами переходу до ринкової економіки, а й тісно з ним пов'язаним завданням побудови правової держави.

Виповнилося три роки з дня створення арбітражних судів. За цей час було сформовано всі ланки судової системи, суди виконують достатньою мірою кваліфікованими кадрами, практично всім створено більш-менш задовільні умови роботи, працює система підготовки та перепідготовки суддів та інших працівників. Започаткувала свою роботу Рада суддів арбітражних судів, діє Асоціація арбітрів України. Нададженню ділових зв'язків з усіма вищими юридичними навчальними закладами та академічними науковими установами України.

Деякі роки плідно діє створена на громадських засадах на базі Вищого арбітражного суду кафедра економічного права юридичного факультету Київського університету ім. Т. Г. Шевченка, студенти поглиблено вивчають елементи господарського законодавства. Аналогічні кафедри діють у Донецьку, Львові, Одесі, Харкові та інших містах. Підтримуються зв'язки також із арбітражними та господарськими судами країн СНД. Є ділові стосунки з судами країн Європи, Сполучених Штатів Америки, зокрема, з Апеляційним судом Вашингтона, Верховним судом штату Огайо.

Разом з Агентством міжнародного розвитку Сполучених Штатів розроблено заходи щодо подальшого розвитку та становлення арбітражних судів України, підвищення кваліфікації суддів, комп'ютеризації судів і створення єдиної інформаційної мережі.

Плідно співпрацюємо з правовими громадськими організаціями України — Спілкою юристів України, Спілкою адвокатів, фондом «Українська

правнича фундація». З останньою започатковано видавання друкованого органу Вищого арбітражного суду України, перший номер якого незабаром вийде у світ. На підставі постанови Верховної Ради України від 24 лютого 1994 року «Про забезпечення діяльності судів» з 1995 року почне працювати у складі Вищого арбітражного суду України науково-дослідний навчально-методичний центр. Його діяльність допоможе глибше і предметніше вивчати досвід побудови та діяльності арбітражних-судових органів країн СНД, Західної Європи, інших країн світу.

Таким чином, за три роки система арбітражних судів реально стала однією із ланок судової влади, зажила авторитету серед господарських суб'єктів незалежно від форм власності, ефективно захищає їх інтереси.

Незважаючи на очевидні позитивні зміни у реформуванні та становленні судової влади, настав час проаналізувати зроблене, намити подальші лінії розвитку та зміцнення судової влади. На мій погляд, президій Верховного Суду та Вищого арбітражного суду України, які були ініціаторами скликання II з'їзду суддів, обрали найоптимальніший час для його роботи. Маю на увазі, що вже на повну силу запрацювали після виборів нової законодавчої та виконавчої влади. А проведення майже одночасно Світового конгресу українських юристів дало можливість залучити до роботи з'їзду делегатів колег-суддів, адвокатів з країн СНД і західних держав. У роботі з'їзду взяли участь представники понад 10 країн.

Підготовка до цього представницького форуму вилася у могутній творчий процес, у якому було задіяно судові органи країни всіх рівнів, юридичні та громадські організації і наукові установи. В результаті цього ще за декілька місяців до з'їзду було оприлюднено декілька концепцій розбудови судової влади в Україні. Вони активно обговорювалися і, врешті-решт, були внесені на форум суддів. У процесі підготовки до з'їзду юридичні наукові установи, правохоронні органи та громадські організації (Спілка юристів, Спілка правників, Спілка адвокатів України) звернулися до Президента України Леоніда Кучми, і він видав Указ про відзначення в Україні Року права, заоходив щодо святкування якого надто залучилися у пам'яті не тільки його учасників, а й громадськості (досить згадати святкову відправу у соборі св. Софії). Важливо й те, що за місяці підготовки та на самому з'їзді працівники загальних і арбітражних судів більше дізналися про роботу гілок судової влади, що їх вони представляють, про стиль роботи вищих судових органів. За цей час було проведено декілька спільних засідань президій

Право

Верховного і Вищого арбітражного судів України.

Та повернімося до нашого з'їзду. Як відомо, на ньому виступав із промовою Президент України Леонід Кучма. Він наголосив на тому, що «демократизація суспільства, наблизнення до стандартів регулювання суспільних відносин світової цивілізації неможливі без піднесення ролі: судової влади».

Незважаючи на досить широкий спектр думок науковців, судочинців та інших спеціалістів щодо подальшого реформування судової системи та її моделі, більшість промовців була одностайна, що нинішні гілки судової влади (загальні та арбітражні суди) ще не реалізували себе на даному етапі. Особливо це стосується системи загальних судів.

Аналіз усіх нині існуючих концепцій показує, що вони ґрунтуються на єдиних організаційно-правових принципах відправлення правосуддя та гарантіях незалежності суду, які має бути закріплено у новій Конституції.

Мова передусім про те, що судовий розгляд має стати універсальним, хоч і не єдиним методом розв'язання усіх зазначених конфліктів. Ця соціальна функція судів могла б бути викладена у формулі: «Суд правомочний вирішувати усі спори про право, які виникають у суспільстві, шляхом здійснення правосуддя». Лише за цієї умови правосуддя здатне виконувати роль інтегратора і стабілізатора суспільства, а суд спроможний стати найважливішим гарантом прав і свобод людини, юридичної особи.

У Конституції також повинні бути вичерпно визначені інституційна природа і повноваження законодавчої влади, яка має здійснювати лише законодавчі та контрольно-функції, а також виконавчої влади.

Але сильна судовою владою може залишитися лише декларативно, якщо не буде гарантії її незалежності і самостійності у відправленні своїх функцій. Якщо коротко охарактеризувати систему цих гарантії, то доцільним буде визнання своєрідного внутрішнього суверенітету судової влади, можливість судів самостійно розв'язувати власні проблеми. Це стосується питань формування суддівського корпусу, засад організаційного, матеріального, фінансового та іншого ресурсного забезпечення судів, дотримання статусу носіїв судової влади.

Едність судової системи України має базуватися на основі єдиних конституційних принципів правосуддя і судового статусу. Водночас повинна бути конституційно унормована проблема спеціалізації судів, у тому числі і на рівні організаційних засад розбудови судової влади.

Найважливіша проблема, яку має розв'язати нова Конституція, — забезпечення принципу справді незалежного суду і підпорядкування його тільки закону. Реалізація цієї конституційної формули незалежності суду можлива лише на засадах значної організаційно-правової автономії судової інституції у системі державної влади. Гарантіями незалежності судів є їх незмішаність, недоторканість,

відповідний рівень матеріального і фінансового забезпечення та соціального захисту, довічний термін призначення або обрання; визнано прерогативи суддівського самоврядування, ефективний захист проти втручання у здійснення правосуддя. Ці гарантії незалежності судів уже давно вироблені світовою цивілізацією і мають бути якнайшвидше впроваджені у нас.

У Конституції слід передбачити, що основними формами перегляду судових рішень є апеляції і касації. Належного конституційного унормування потребують принципи обов'язковості судових рішень, а також гарантії їх виконання. Обов'язковість судових рішень має бути гарантована виконавчою владою, яка для реалізації зазначеного конституційного принципу повинна створити сильну службу виконання судових рішень, а також службу виконання кримінальних та адміністративних покарань.

Урегулювання цього на конституційному рівні має дуже важливе практичне значення, оскільки, як відомо, інститут судових виконавців в силу свого статусу, матеріального забезпечення і внутрішньої організації не здатний задовільно здійснювати свої функції. А це завдає дезорганізації функціонуванню всієї системи державних установ, підірває основні засади режиму законності і правопорядку, шкодить авторитетові судової влади. Тому функції виконання судових рішень слід передати від судової до виконавчої гілки влади, адже зміст цих функцій відповідає природі і соціальному призначенню саме виконавчої влади.

Для гарантування об'єктивного і незалежного правосуддя непересічне значення матимуть закріплені в Конституції питання про джерела і обсяги фінансового, матеріального та іншого ресурсного забезпечення судів і суддів. Слід закріпити в нормі Конституції, що фінансування судової влади здійснюється за рахунок державного бюджету окремою статтею видатків, які гарантує виконання судами покладає на них завдань і забезпечують незалежний статус суддів та надійний рівень їх безпеки і соціального захисту. Розмір загальних асигнувань має визначатися у відсотках пропорційно до обсягу бюджету.

Дуже важливого значення набуває визначення в Конституції механізму взаємодії органів законодавчої і виконавчої влади із судовою, які впливали б демократичні ідеї правосуддя, вироблені світовою практикою та наукою.

Не хотілося б, щоб незалежність судової влади розглядалась як протиставлення влад одній одній. Переконавшись, що треба говорити про взаємодію судових органів не тільки із законодавчою, а й виконавчою владою, закону діяльність якої суд не може не зміцнювати. Відповідна взаємодія влад повинна мати місце, інакше правова держава і цивілізованого громадянського суспільства ніколи не буде.

Судова влада повинна входити до системи «стримувань і противаг», але бути силою, протиставленою іншим владам, вона не може. Не може тому, що загальнодержавна,

загальнонародна політика набуває відбиття передусім у законі, а виконавча влада, як і судова, виконують закони в життя і таким чином реалізують загальну, а не кожен свою політику.

Звичайно, специфіка судової влади така, що її діяльність часто виглядає як протиставлення виконавчій владі. Тому що судові органи покладають передусім захищати законні права конкретної людини, підприємства, установи чи організації. Тут судова влада повинна бути небагатовладна, незалежна від того, подобається чи не подобається її рішення тому чи іншому органу влади.

Що ж стосується структур побудови системи судової влади, які були запропоновані Міністром та Верховним Судом України, то оскільки ці проекти не пройшли належної наукової експертизи і практичної апробації, вони не були схвалені форумом суддів як зразкова модель для реалізації в законопроектних роботах, що й дало відбиття у постанові з'їзду. На з'їзді була обрана Рада суддів, який і доведено разом із Верховним та Вищим арбітражними судами допрацювати Концепцію побудови судової системи України.

У заплі теоретичних дискусій про владу мало не забули про основну постать судочинства — суддо, про його загальні проблеми. А проблем цих немало. Насамперед це питання повної реалізації демократичних принципів діяльності судів, соціального захисту і безпеки суддів.

Досі 279 загальним та арбітражним судам не надано службових приміщень, придатних для здійснення правосуддя. Не виконуються Постанови Верховної Ради України від 24 лютого 1994 р. «Про забезпечення діяльності судів» і в частині фінансування витрат для забезпечення судів необхідним обладнанням, транспортом, засобами оргтехніки та іншими матеріально-технічними ресурсами. Не забезпечуються судді, як це передбачено законом, житлом та засобами особистого захисту. На сьогодні 854 судді загальних судів та 138 суддів арбітражних судів не мають житла або потребують поліпшення житлових умов. Потребує значних змін уся система фінансування та матеріально-технічного забезпечення судової влади. Але, як бачимо навіть з цього короткого переліку, ми не в змозі забезпечувати нормально функціонування судових установ. Невирішеність важливих питань соціального захисту суддів завдає відчутних ударів суддівському корпусу. Справді, державне ставлення до посади судді повинно забезпечувати йому належне соціальне становище і життєвий рівень.

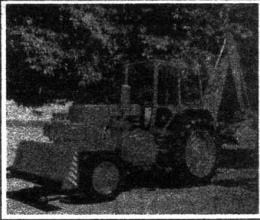
Намічено невідкладні заходи для прискорення розв'язання цих проблем.

Переконаний, як і більшість делегатів II з'їзду суддів України, що це дискусія, словесних настанов закінчиться. Настає час копіткої роботи.

Дмитро ПРИТКА,
голова Вищого арбітражного суду України,
заслужений юрист України,
кандидат юридичних наук.

ТРАКТОР УКРАИНЫ

Трактор ЮМЗ-6 АКЛ,БДМ обеспечит Вам выполнение всех сельскохозяйственных работ в агрегате с навесными, полунавесными, и прицепными машинами и орудиями. Его Вы сможете использовать в тяжелых климатических условиях для выполнения транспортных, погрузочно-разгрузочных работ, а также для привода в движение рабочих органов различных мобильных и стационарных машин.

Безопасная, комфортабельная кабина, с широкообзорными стеклами, органами управления, отвечает требованиям эргономики.

Экскаватор ЭО-2621, 2629 изготавливается на базе трактора ЮМЗ-6АКЛ, БДМ и предназначен для механизации земляных работ на грунтах низкой и средней плотности, и прекрасно справляется с погрузочными работами.

Погрузчик-экскаватор ПГ-1А обеспечит механизацию погрузочно-разгрузочных и землеройных работ, как в сельском хозяйстве, так и при строительстве небольших объектов.

Широкая область применения погрузчика - экскаватора осуществляется, благодаря комплектации различными наборами сменных рабочих органов, и изготовлению его на базе трактора ЮМЗ-6АКЛ.

ПОПОЛНИТЕ ВАШ ПАРК ЛУЧШЕЙ ТЕХНИКОЙ!

по ЮМЗ
г. Днепротровский,
ул. Кривоносский, 1
Отдел маркетинга:
тел: (0562) 425576, 425787
тел/факс: 420065, 422146

Antares

Официальный представитель
Горьковского завода «ПО ГАЗ»
и ГП «Москвич» (АЗЛК)

Предлагает со склада в Киеве:

АВТОБУСЫ

КАВЗ-3976
(пассажирские и
грузопассажирские)
ПАЗ-3205

МИКРОАВТОБУСЫ РАФ разных модификаций

ГРУЗОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

ГАЗ-3307
ГАЗ-3302 (полторка)

ЛЕГКОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

Москвич 2141-S
Москвич-2335 пикап
(с тентом
или без него)
Москвич 2126
заднеприводный "ОРБИТА"

ИЖ-2715
грузовые и
грузопассажирские

Автомобили УАЗ
пассажирские
грузовые
микроавтобусы

ГАЗ-31029
ГАЗ-31029
(51 комплектация)
ГАЗ-31022
(универсал)
ГАЗ-310240
(представительская)

Телефоны в Киеве:
(044) 264-74-42, 264-96-69
тел./факс 264-24-05
263-70-11

VABANK
БАНК

Доверие товариство "Контакт" сильно
з Всеукраїнським Акціонерним банком "ВАБанк"
спрощає безкоштовне оформлення
приватизаційних рахунків.

Пункти безкоштовного оформлення
приватизаційних рахунків (ваучерів):

- м. Київ:
  - проект Делегатський, 4
  - квотир "Життя", "Нивки"
  - Перша Філія "ВАБанку",
вул. Механізаторів, 9
- Кієвська область:
  - Вишгородський р-н
тел. для довідок (296) 31-815,
39-596
- Обузьський р-н,
тел. для довідок (272) 33-271
- Львівська обл.:
  - м. Дрогобич, вул. Трудового, 4
тел. для довідок (03244) 27-025,
39-973
- Чернівецька обл.:
  - м. Ічня та район,
вул. Леніна, 56, СЕКП "Надія"
тел. для довідок (04633) 21-858
  - м. Прилуки, вул. Кірова, 61,
та район тел. для довідок
(04637) 62-637, 52-638
  - м. Боржана, вул. Бєлгородська, 81,
тел. для довідок (04853) 23-387
- Тернопільська область:
  - м. Збараж, майдан І. Франка, 24,
тел. для довідок (03550) 23-352
- Рівненська обл.:
  - м. Березне, вул. Бузовича, 58,
тел. для довідок (03653) 2-22-52

І в цей нелегкий час з Вами "Контакт".

Довідки за телефоном в Києві: 213-1381.

Госпредприятие

оказывает
складские
услуги,
аренда
складов.
Автоуслуги
любым
транспортном.
Тел./факс:
444-81-95.

Предприятие
реализует
со склада в Киеве

а/м ГАЗ - 31029
«Волга»,
УАЗ всех
модификаций.
Покупаем а/м
КрАЗ и «Таврия».
Тел. 449-29-17.

ПОЛНЫЙ АССОРТИМЕНТ ТРУБОПРОВОДНОЙ АРМАТУРЫ

(задвижки, вентили,
фитинги, отводы и др.)

СЧЕТЧИКИ

(бытовые для газа)

СМЕСИТЕЛИ

(для ванн и моек)

со склада в Киеве

(044)452-10-48

(044)430-93-25

ORIFLAME

ДОСТИЖЕНИЕ ЕСТЕСТВЕННОЙ КРАСОТЫ
С ПОМОЩЬЮ ПРИРОДЫ НАУКИ И "ОРИФЛЕЙМ"

Продукция фирмы "ОРИФЛЕЙМ" - в лучших магазинах
Киева и Украины по ценам ниже европейских
(специальная скидка для стран СНГ).

Комплексы кремов по уходу за любым типом кожи,
коллекция кремов от морщин, кремы для молодой кожи
на основе алоэ, декоративная косметика, щадящая кожу
(без аллергенов, животных жиров и вредных химических
примесей), ряд привлекательных парфюмерных изданий.
Все эти средства для ЕЖЕДНЕВНОГО УХОДА ЗА КОЖЕЙ
получили признание женщин 40 стран мира.

Мы разработали концепцию создания мягких, но
ЭФФЕКТИВНЫХ СРЕДСТВ НА НАТУРАЛЬНОЙ ОСНОВЕ,
которые сочетают в себе лучшее от природы и науки.

По вопросам оптовых поставок
обращаться в дочернее
предприятие фирмы
"ОРИФЛЕЙМ"
по телефонам: (044) 225-43-46,
244-38-93, факс: 244-28-19

По самым низким
ЦЕНАМ

реализуем со склада в Харькове

Новые автомобили

ИЖ-2715, УАЗ-31512, ГАЗ-31029, ГАЗ-3307,
ГАЗ-33073, ГАЗ-4301;
автомастерскую У-9109.

Харьковское государственное предприятие
Тел.: (0572) 43-16-12, 40-88-08.

ХЛІБ Є. БУДЕ Й ПІСНЯ?

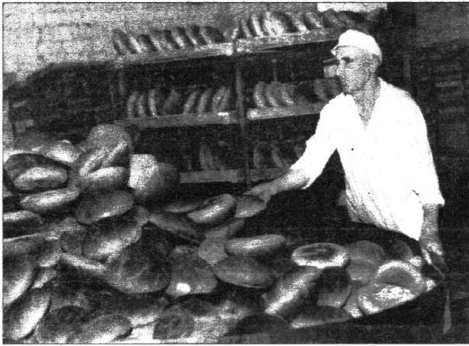
Уманське мале підприємство «Врастерство», де директором Володимир Дашенко, купило в селі Сушківка Уманського району приміщення, що належало місцевому цегельному заводі.

Комерсанти цю споруду відремонтували, встановили електричну хлібопекарню, олійню. І тепер випікають смачний хліб, калачі, булки, коров'я, виготовляють записку соняшникову олію.

Василь МЕЛЬНИК.

Умань.

Фото автора.

Живим і загиним «афганцям»

Черкаська багатогалузева об'єднання «Інтербул» протягом трьох останніх років побудувало у новому мікрорайоні Митиця 5 багатоповверхових будинків, магазин, банки, спортоб'єкти. Новоселами стали сім'ї колишніх «афганців», офіцери та прапорщики Західної групи військ у Німеччині.

Щоб задати «ідею ключ» нові будинки, «Інтербул» не вистачає 670 мільярдів карбованців. Комітет ветеранів війни в Афганістані при Президентові України направив листа Прем'єр-міністру України з проханням про дойомого.

Лілія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область

Чи виручить село корпорація?

Чернігівська обласна Рада вирішила відновити, по суті, ліквідовану в результаті комерціалізації, скорочень управлінських ланок сільську службу побуту. Щодо її ініціативи відбулися збори керівників побутових підприємств, які домовилися на добровільних засадах створити корпорацію «Чернігівпобут», яка клопотатиметься про матеріальне забезпечення і координацію діяльності побутовиків.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Пілотний варіант у Запоріжжі

Як стає відомо, перший віцепрем'єр-міністр України Віктор Пинзеник знову має відвідати Запоріжжя. На початку листопада Віктор Михайлович був уже тут і провів нараду з директорами підпри-

ємств, які входять до Міжрегіональної асоціації підприємств (МАП) і представляють сім областей України. На цей раз він планує обговорити проблеми агропромислового комплексу зі спеціалістами сільського господарства.

Всі поясняться дуже просто. По-перше, як повідомив голова Запорізької обласної Ради народних депутатів Вячеслав Похвалевський, область в уряді офіційно закріплена за Віктором Пинзеником у плані кураторства. По-друге, і це — головне, готова стати виробним майданчиком для багатьох новацій з реформування економіки в п'ятому варіанті.

— Так, ідучи на це, ми ризикуємо, — зазначив голова обласної Ради. Але не ризикувати в нинішній ситуації не можемо. Краще хай жити відкриті кортурси із новацій в локальному варіанті, ніж буде завдано збитків усієї країні. Та ми віримо в краще...

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Кордони для співробітництва відкриваються

Як повідомило агентство «Подія-Інпринда», найближчим часом у Харкові відбуватиметься підписання міжурядової угоди про співробітництво прикордонних областей України та Російської Федерації на рівні віцепрем'єрів цих держав за участю керівників прикордонних областей України та Росії. За українського боку угоду підпише перший віцепрем'єр-міністр Євген Марчук, з російської — заступник голови уряду Російської Федерації Олександр Болшаков. А поки експерти працюють над українським і російським варіантами угоди.

Спорт

Перша і щоб не остання...

«Київ-Баскет» (Україна) — «Філе-

фінаці» (Бельгія, Швейцарія) —

106:81 (65:47).

«Київ-Баскет»: Рубан — 12 очок,

Шевченко — 2, Голубович — 0,

Мурзін — 25, Пидковий — 24, Са-

ченко — 18, Харинський — 2, Поло-

ков — 2, Грищенко — 13.

«Філефінаці»: Даркович — 2, Факі-

нетті — 9, Стокале — 23, Фімор —

0, Гріне — 2, Голубович — 11, Еклас —

12, Філдс — 10, Бейліс — 1.

Судді: Капоні (Туреччина), Долі-

нек (Чехія). Комісар зустрічі Судек

(Словаччина).

6 грудня. Київ. Зал «Меридіан».

1000 глядачів.

«Київ-Баскет» здобув свою першу

перемогу в груповому турнірі Кубка

Європи. Факт сам по собі дуже при-

ємний. Наші баскетболісти провели по-

єдинок напружений збір, з великим

бажанням.

— Про суперника мали мінімальну

інформацію, — сказав головний тре-

нер київ Андрій Пидковий. — Тому

й настрівалися на поєдинок серйоз-

но. Звичайно, припускалися окремих

пошилок у захисті. Але в цілому обо-

ронилися ми досить успішно. Вдало-

ся нам часті перехоплення м'яча і

стрімки відбиття. В кінці першого тайму

добре у гру вклучилися Володимир

Шевченко, дівчі узялися кидати три-

очковими кидками.

До слів Андрія долала. Клуб «Філе-

фінаці» — з міста Бельгія, що в

італійському кантоні Швейцарії. Звід-

ти — 50 кілометрів до швейцарсько-

італійського кордону і 100 кілометрів

до Мінська. Баскетбол у цьому краї ду-

же популярний. Але все ж поступа-

ється футболу, хокею, гірським ли-

жам. У нинішньому національному

чемпіонаті «Філефінаці» — незапе-

речений лідер. В одинадцять поєдин-

ків між швейцарським клубом і на-

шими українськими командами. І на

європейській арені нинішнього

року виступ швейцарців можна вважа-

ти успішним. Адже багато значно іме-

нітних клубів залишилися за межею

одинадцяти найсильніших. Хоча на

старті групового турніру «Філе-

фінаці» знявся аж тричі поразок.

Швейцарські журналісти, які супро-

воджували команду до Києва, розпові-

ли нам, що їхня команда поступилася

в перших двох поєдинках хорватам і

французам через дуже низьку швид-

кість. У справедливості цих слів ми

переконалися, подивившись київські

поєдинки. Справді, київці були значно

рухливіші й винахідливіші.

У складі гостей виділявся, як на

мене, лише чотирьох дуже чорношкі-

рих американців — 27-річний Георгі

Еклас (207 см) і 37-річний Андре

Філдс (204, у швейцарському клубі він

— четвертий сезон, а шість років тому

виступав у НБА), 26-річний хорват,

сербійський Олімпіада в Барселоні

Ігор Голубович (201), який має подвійне

громадянство, та 36-річний розгрізу-

ючий Мічел Стокале (185), який грав

зайнявши і корисніше, ніж більшість

його молодших за віком партнерів.

Ми вітаємо гравців і тренерів «Київ-

Баскет» з першою перемогою в

груповому турнірі. Сподіваємося, що цей

успіх буде не останнім на цьому етапі,

бо віримо в те, що зможуть серйозно

поборюватися за вихід до чвертьфіналу

Кубка Європи.

А наступний поєдинок вони прове-

дуть 14 грудня в бельгійському місті Мехелен проти місцевого клубу «Масс Фландрія», який вважався фаворитом турніру, але на старті двічі спіткнувся. Що ж, як кажуть, з «пораненим звіром» мати справи небезпечно. Тому побажемо нашої команді бути згуртованою, збирною, самовідданою, неодмінно продемонструвати все своє вміння. Лише тоді можна розраховувати на успіх.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: з м'ячем один з найсильніших гравців в українському баскетболі Євген Мурзін з «Київ-Баскет».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

***

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ.

«Титал» (Мінськ) — «Сокіл» (Київ) —

2:2.

Реклама

«Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»

ИЗГОТОВИТ из полиэтилена: пленку-рукав шириной до 1500 мм, пакеты хозяйственные, обложки для тетрадей, мешки и вкладыши транспортные, пробку винную и коньячную; ПРИОБРЕТЕТ ленту рукавной пленки.

г.Рубежное Луганской обл., ул.Ленина,4.
Тел.(06453) 5-21-61, 5-50-37; т/факс 5-14-71.

Арбитражный суд м. Києва, вул. Б. Хмельницького, 44-В, порушив справу про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «САН» (справа № 13/187).

Юридична адреса та банківські реквізити ТОВ «Сана»: м. Київ-216, вул. Прирічна, 13; розрахунковий рахунок 800161202/000467585 в Куренівському відділенні АБ «Інко».

Заяви кредиторів та санаторів приймаються арбітражним судом у місячний строк із дня опублікування оголошення.

У Київському міському арбітражному суді порушено справу № 14/165 про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Енесма» (252100, Київ, вул. Червоногвардійська, 20, розрахунковий рахунок 2462661 в Дніпровському відділенні Промінвестбанку, МФО 322142).

Прохання до кредиторів та санаторів подавати свої вимоги або пропозиції до міського арбітражного суду (Київ-33, вул. Б. Хмельницького, 44-в) протягом місяця з дня публікації цього оголошення.

PAREX BANK

Без проблем и формальностей!

- ПРОДЕМ КАРБОВАНЦІ ЗА ВАЛЮТУ Тел.222416, 222264
- ПОКУПАЕМ КАРБОВАНЦІ, ТЕНГЕ, БЕЛОРУССКІЕ РУБЛІ Тел.229561, 213540
- СПРАВКИ О КУРСАХ Тел.281493
- ОТКРЫТИЕ КОДИРОВАННЫХ СЧЕТОВ Тел.283659
- АККРЕДИТОВЫ В ЛЮБОЙ ВАЛЮТЕ Тел.284330

Филиал "Лаймдота": ул. Кр.Барона 20/22, Рига, Латвия
Тел.: (0132)-222264, 222416, Факс: 281595
Телекс 614567 LAIM SU

ГРАДОБАНК

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ПОНАД УСЕ!

ВІДКРИТТЯ ТА ВЕДЕННЯ ОСОБИСТИХ РАХУНКІВ ПРИВАТНИХ ОСІБ У ВКВ

ПЕРШЕ ВІДДІЛЕННЯ	252005, вул. Анрі Барбюса, 9А,	тел. 268 32 04
ДРУГЕ ВІДДІЛЕННЯ	252650, вул. Дмитрієвська, 71,	тел. 219 12 86
ТРЕТЄ ВІДДІЛЕННЯ	253218, бульв. Перова, 56,	тел. 510 62 57
ЧЕТВЕРТЕ ВІДДІЛЕННЯ	253160, бульв. Ярослава Гашека, 17,	тел. 559 69 61
П'ЯТЕ ВІДДІЛЕННЯ	252011, вул. Панаса Мирного, 26,	тел. 290 83 94
ШОСТЕ ВІДДІЛЕННЯ	252205, просп. Оболонський, 26,	тел. 413 37 56

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДІЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
• Рукописи не повертаємо.
• Лістуватися з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодатель.
• Редакція не завжди підлягає позиції авторів публікацій.
• За точність виваження фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 68955.
Тираж 394439.
Комітет друку видавництва «Гресь Україна».
252047, Київ-47, просп. Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0314233.

Газету надруковано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голос України».